تەنیا ڕێگەی ڕزگاریی وسەربەستیی نیشتمان، خەبات بۆ سەربەخۆیی و دامەزراندنی دەوڵەتی کوردستانە !

سەرەتا

زۆربەی ئەو نەتەوانەی ئەمڕۆ بە فەرمیی لە گۆڕەپانی سیاسی جیهاندان، سە ردەمانێک وڵاتەکانیان ژێردەستەو داگیرکراوبوون ، بەشی زۆری ئە و نەتەوانە بە خەبات وتێکۆشانی بەردەوامیان توانیویانە سەربەخۆیی وڵاتەکەیان دابین بکەن، مخابن کورد کە یەکێک لە گەورەترین نە تەوە گەورەکانی ئەم جیهانەیە تا ئێستاش نەبووەتە خاوەنی قەوارەو کیان و دەوڵەتی سەربەخۆی خۆی ، واتە کورد گەورەترین نەتەوەی بێ دە وڵەتی جیهانە لەم سە ردەمەدا. ئەم نە تەوەیە کە خاوەنی کلتوورێکی ڕەسەن ولەمێژینەیە، خەباتێکی نەپساوە، بێوچان و خوێناوییە ، هە زاران ساڵە لەو نیشتمانە پڕپیت و بەرەکەتەیدا دەژی کە ناوی "کوردستان"ە. گەلی کورد کۆڵنەدەرانە وخۆبەخشانە بۆ پاراستنی زمان، کولتوور و ناسنامەی نەتەوایەتیی خۆی کە لە لایەن داگیرکەرانەوە هەوڵی لەناوبردن وسڕینەوەی دراوە و نکۆڵی لێکراوە، هەوڵی زۆریان داوە .ئە م گە لە بۆ گەیشتن بە کاروانی شارستانیەتی جیهانیی و ژیانێکی سەربەست و ئازاد کە شیاوی هەر مرۆڤێک بێت خەباتی کردووە. ئەگەر چی لەم پێناوەدا تووشی هەڵدێر و کەندوکۆسپ و زۆر جارانیش بە هۆی پەلاماری بێ بەزەیانەی دوژمن کەوتۆتە بەر هە ڕەشەی پاکتاوی ڕەگەزیی ، لە ڕاونان و و بەندکردن و لە سێدارەدان و ترور تا ئەنفال و کیمیاباران، بەڵام چرکە ساتێکیش لە خەباتی خۆی لە بەرامبەر دوژمنانی شۆڤینیستیدا نەوەستاوە و شێلگیرانە بەربەرەکانیی کردووە .

ئەگەر ئاوڕێک لە مێژووی نە زۆر دووری نەتەوەکەمان بدەینەوە باش بۆمان ڕوون دەبێتەوە کەچۆن سەدان ساڵە کورد لەژێر دڕندانەترین ستەم و پەلامار و ئازاردا بووە و چەندە قارەمانانەو کۆڵنەدەرانە کاروانی خەباتی تا ئێرە هێناوە، و مێژووی پڕ لە شانازیی بۆ خۆی تۆمارکردووە. پاش دابەشبوونی کوردستان لە نێوان ئیمپراتۆرییەکانی عوسمانی و سەفەویی (١٥١٤)ی ز . بۆ یە کەمین جار کوردستان کە وتە ژێر دەسەڵاتی ئەم دوو ئیمپراتۆریەوە، هەر لەو دە مەدا بە شێوەی سیستماتیک وبە رنامە بۆ داڕێژراو کار بۆ سنووردارکردنی دە سەڵاتی خۆجێی میرانی میرایە تیی کوردو دواتر هە ڵوەشاندنەوەی ئەو دە سەڵاتانە کرا کە گرنگترینیانبابان و سۆران وبۆتان بوون، لێرە شەوە ململانێ وپێکە ەڵپرژانی چەکدار لە پێناو دژایەتی دەسەڵاتی بێگانە دەستیپێکرد و چەندین ڕاپەڕین وشۆڕش لە کوردستان قەومان، وەک مێژووی شۆڕشەکانی بابان لەساڵی (١٨٠٦)، حەمەپاشای ڕەواندوز (١٨٣٦)، بەدرخانییەکان (١٨٤٢)، پاش ڕووخانی میرنشینە کوردییەکان لە لایەن داگیرکەرانی ڕۆم و عە جەمەوە، خەبات بۆ ڕزگارکردنی کوردستان لە و دوژمنانەی کورد بە توندیی دە ستیپێکود، سە رەتا ڕاپە ڕینەکەی یە زدانشیر (١٨٥٤-١٨٥٥)هەڵگیرسا، دواتر شێخ عوبەیدوڵڵای نەهری(١٨٨٠) کە بە ئاشکرا باسی لە سەربەخۆیی ویەکپارچەکردنەوەی خاکی کووردستان ودامەزراندنی دە وڵەتی یە کگرتووی کوردستانی دە کرد، کە بەدڵنیایەوە هەرهەموو ئە و شۆڕشانە بۆ سەربەخۆیی و یەکپارچەکردنەوەی خاکی کوردستان هەڵگیرسا بوون.

دوای کۆتایی شەڕی یەکەمی جیهانیی و ئاشکرابوونی ڕێکەوتننامەی (سایکس پیکۆ)کە ئاکامی بووبە دابەشکردنی کوردستان بەسەر چوار دە وڵەتی ئێران ، عیراق ، تورکیە ، سووریەدا. گەلی کورد بۆ بەرپەرچدانەوەی ئەو دابە شکردنە نامرۆڤانەیە ، شێلگیرانەتر بۆ بە رگریی لە ماف و نیشتیمانی

داگیرکراوی بە ئێستاشەوە هەر خەباتیان کردووە و بە شێوەگەلی گونجاوی سیاسی سە ردەمیانە وبزووتنەوەی چە کدارانە دڵسۆزانە بۆ ڕزگاریی و سە ربەخۆیی کوردستان تێکۆشان . شۆڕشەکانی شێخ محموودی نە مر (١٩١٩-١٩٣١)، سمکۆخانی شکاک (١٩٢٣-١٩١٩)، شێخ سە عیدی پیران (١٩٢٥)، شۆڕشی ئارارات، بە ڕێبەریی ئیحسان نووری پاشا (١٩٣٩)، شۆڕشەکانی بارزان (١٩٤٣-١٩٣١- ١٩٠٨-)، ڕاپەڕینی درسیم بە ڕێبەریی سە ید ڕە زا (١٩٣٧)، کۆماری کوردستان بە سەرۆکایەتی پێشە وا قازی مح ەممەد لە (١٩٤٥) ئەم ڕاستیانە دەسەلمێنن. پاش شەڕی یەکەمی جیهانیی وخۆبەدەستەوەدانی دەوڵەتی عوسمانی، بە پێی بەندەکانی ٦٢،٦٣،٦٤)ی بڕیارنامەی سێڤر لە ئوتی ١٩٢٠ دامافی دامە زراندنی کوردستانێکی سەربەخۆ بە گەلی کورد ڕەوا دیترابوو . سەرەڕای ئەوەی کە ئیمپراتۆڕی هە رەسهێناوی عوسمانی لە ئەستەنبوڵ ئەو شکستەی واژۆ کردبوو . مستەفا کە ماڵ ڕابەری ناسیۆنالیستی تورک خۆی یە کلایەنە لە ئانکارا حکومە تی کۆماریی ڕاگە یاند و بڕ یارنامەی سێڤری خستە ژێر پێ. بە دوای کۆتایی ئەم شەڕە دا بوو کە بڕیارنامەی لۆزان یان لە ژووئیەی ١٩٢٣ هێنایە گۆڕێ کە بە پێی ئەو بڕیارنامەیە کوردستان نە تەنیا سە ربەخۆ نە دەبوو بە ڵکوو شتێک بە ناوی کوردستان بوونی نەدەما و لە سەر نە خشەی جو غڕافیا دەسڕایەوە. دیارە ئەم حکومە تانەی کە کوردستانیان بە سەردابەشکراوە بە شێوەیێکی نامرۆڤانە و بە دڕندانەترین شێوە کەوتنە سڕینەوەی ئاسەواری ڕابردوی گە لی کورد و بە شێوێکی سیستماتیک کە وتنە ە ەوڵی لە ناو بردنی فە رهەنگ و کولتور و زمان و مێژووی ئەم گەلە ستەم لێکراوە! هەر لە درێژەی ئەم سیاسەتی پاکتاوی ڕە گەزی و جێنۆسایدانە دا بوو کە حکومەتی تارانیش بە لاسایی کردنەوە لە ئاتاتورک نیشتیمانی کوردی بە چەند پارێزگا دابە ش کرد ، هاوکات هە وڵیان داوە ساڵ بە ساڵ لە ئەتڵەس و جۆغرافیای دە ستکردی خۆیانیش لە شار و ناوچە کانی کوردستان بقرتێنن و بیخە نە سەر ج وغرافیای گەلانی دیکە و بەتایبەت ناوچە فارس و ئازەری نشینەکان!

بارودۆخی ئەمڕۆی جیهان

لە پاش ڕووخانی یەکێتیی سۆڤێتی پێشوو و سە ربەخۆیی گەلانی بندە ستی ئەو وڵاتە جیهان بۆوە یەک قوتبی و دەستەڵاتدارانی بازاڕی ئازاد و سەرمەست لە بردنەوەی شەڕی سارد، کەوتنە پاکانە حیساب لە گەڵ یاخی بووە کانی ڕۆژهە ڵاتی ناوە ڕاست و سەرنجیان بە رەو ئە و ناوچە پڕپیت و بە رەکەتە، کە کوردستانیش لە خۆ دەگرێت، ڕاکێشرا! بە واتایەکی تر ململانیی نێوان زلهێزەکان و دیکتاتۆرەکانی جیهان وملەۆڕەکلنی ڕۆژهە ڵاتی ناوە ڕاست، دە بوو بچێتە قۆناخی کردەوەوە! ڕوداوەکانی یازدە ی سێپتامبری ٢٠٠١ی ئەمریکا کە کوژرانی زیاتر لە ٣٠٠٠ مرۆڤی لێکەوتەوە، باشترین بیانوو بوو بۆ ئەم مەبەستە. ئەوە بوو کە دوای ئەم ڕوداوە دژە مرۆڤیە ، ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی هێرشیان کردە سەر ڕژیمی دواکەوتووی تاڵیبان لە ئەفغانستان، و بە دوا ئە ویشدا، سەر ڕژیمی دواکە وتوو و فاشیستی بە عسی ئێراق کە بەختەوەرانە ئەمەی دووهەمیان ڕزگاری بەشێکی زۆرلە خاکی باشووری کوردستانی لێ کە وتە وە . ئەمڕۆ ناوچەکە ئاوسی ئاڵوگۆڕێکی دیکەی سیاسیە. سەرەڕای هەڕەشەی ئە مریکا و هاوپەیمانەکانی لە دوو ڕژیمی هاوپەیمان ،کۆنەپەرست ، دیکتاتۆر و داگیرکە ری ئێران و سو ریە وسەرەڕۆیی و بە هێند نەگرتنی ئەو هەڕەشانە لە لایەن ئەو دو ڕژیمەوە ، بەتایبەت لێدوانی سە رۆک کۆماری توندئاژۆی ئێران بە دژی ئاشتی لە جیهانداو هێوربوونەوەی زمانی سیاسی دەوڵەتی تورکیە بۆ چارەسەری دۆزی کورد لە و وڵاتەدا، ڕێگاخۆشکەرە بۆ ئەم ئاڵوگۆڕە چاوەڕوانکراوانە لە ئێران بە گشتی و خۆرهەڵاتی کوردستان بە تایبەتی . کەواتە دەتوانین بڵێین کە خەبات بۆ بە دەست هێنانی مافی چارەنووس بۆ گەلانی بندەست ،لەوانە گەلی کورد ، هە وڵی بە دیموکراتیزەکردنی ڕۆژهە ڵاتی ناوە ڕاست و لە بەرچاوگرتنی مافی مرۆڤ ، هەوڵی پاوانکردنی چەکە کۆمەڵکوژیەکان وهتد ... هەموو ئەمانە دوارۆژی ناوچە کە بەرەو ڕوودانی کۆمە ڵێك ئاڵوگۆڕ وئاڵۆزی دەکەنەوە کە دەبێ کورد ئەودەرفەتە بقۆزێتەوە.

خەبات و بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی گەلی کوردستان بە گشتی

لە هەلومەرجی باسکراوی ئەمڕۆی جیهاندا، هیچ نەتەوەیەکی ٥٠ میلیۆنی وەک کورد بندەست ، بێبەش لە مافی سەلماوی نێونەتەوەیی نەماوەتەوە و لە شێوەی کۆلۆنیدا ڕانەگیراوە. بێجگە لەو بەشەی باشووری کوردستان کە بەخۆشییەوە تاڕادەیەکی بە رچاو سەرکەوتنی بە خۆوە دیوە، لە بندەستی دلڕەقترین دیکتاتۆری ڕۆژهەلاتی ناڤیندا ڕزگاریان بووە وخاوەن نیوەچڵ سەربەخۆیەکن. بەلام هێشتا جولانەوە و ڕاپەڕین و بە رخۆدان لە ڕۆژهەلاتی کوردستان دژی ڕێژیمی داگیرکە ر بەردەوامە و بە دلنیایەوە تا سەرکەوتنیش هەر بە ردەوام دە بێ. هەروەها خەباتی ڕۆلەکانی گە لی کورد لە باکووری ولات ڕێژیمی تورکیەی ناچار بە پاشەکشەیەکی مێژوویی کردوە . ئەو دە ولەتە داگیرکەرە کە قەت ئامادە نەبووە تەنانەت ناوی کوردیش ببیسێ وحاشا لە بوونی نەتەوەیەک بە ناوی کورد و ولاتێک بە ناوی کوردستان دەکرد، ئێستا دان بە ناسنامە و زمانی کوردیدا دەنێت و تلویزیۆنی دەولەتی بە زمانی کوردی وەڕێدەخا و باس لە چارەسەری کێشەی کورد دە کات. بە لایەکی دیکەدا بە خۆدانی کورد لە گشت بوارێکدا وای لە حکومەتی تورکیا کردوە، کە کێشە بکەوێتە نێوان سوپاس و دەسەلاتی حکومەتەوە.

لەبەشی ڕۆژئاوا یا باشووری بچوکیش شۆڕش بەردەوامە. و گرتن و کوشتنی ڕۆلەکانمان لە لایەن ڕێژیمی بەعسی سوریاش لە ڕێژیمەکانی دیکە ش کە متر نە بووە، بە لام چالاک بوونی دیپلوماتیە تی کوردە کانی ڕۆژئاوامان کارێکی وایکردوە کە ئەو ڕێژیمە دژە کوردەی سوریا ناچار بکرێت کە هیندێک دڕندە یی لە ئاست گەلی کورد کەمکاتەوە. دیارە لە پاش کارەساتەکانی قامیشلۆ و تیرۆری ڕێبەری ئاینی ونەتەوەیی شێخ مەعشوق خەزنەوی پێشێلکارییەکانی سوریا بەدژی گەلی کورد زیاتر هاتە نێو میدیاکانی جیهانەوە.

نەتەوەی کورد کە نیشتیمانەکەی دابەشکراوە، قەت ئەو سنوورە دەستکردە و زۆرەملییەی داگیرکەرانی بە ڕەسەن و فەرمی نەناسیوە، چونکە لە بواری زمان و زێد و نیشتمان و شێوەی ژیان ونەریتی کۆمەلایەتی و کولتووریەوە یەک نە تەوەیە. کێشانی سنووری زۆرەملی لە کوردستاندا هە رگیز نە یتوانیوە لەتبوونی نیشتمان و لێکدابڕانی مە عنەوی و هەستی نەتەوەیی بە سەرکورددا داسە پێنێ. کۆماری دیمۆکراتیکی کوردستان لە مەهاباد سەلمێنەری ئەم ڕاستیەیە، کە لە هەر چوارپارچەی کوردستان تێکۆشەرانی ئەو گەلە بە بێ ڕە چاوگرتنی سنووری دە ستکرد وداسەپاو و یاسای حکوومەتەکانی داگیرکە ر، ڕوویان دە کردە ئەو بەشەی نیشتمانی ئازادکراویان بۆ بەشداری لە و خەباتدا. ئیستاش بە خۆشیەوە دەبینین بە سەدان کوردی ڕۆژهەلاتی کوردستان لە بەڕێوەبەرایەتی هەرێمی کوردستاندا بەشدارن .

ڕۆژهەلاتی کوردستان

ڕۆژهەلاتی کوردستان لەباری جوغرافیەوە هاوسنوورە لەگەل خاکی چەند نەتەوەیەک، کە خاکی هەمووان لە لایەن ڕیژیمی ئێرانەوە داگیرکراوە.

ڕووبەری ڕۆژهەلاتی کوردستان زیاد لە (٢٠٠ ٠٠٠) کیلۆمیتری چوارگۆشە، بەلام لە ڕوانگەی داگیرکەرانەوە بە (١٥٠ ٠٠٠) کیلۆمیتری چوارگۆش پێوانە ناکرێت.

وێڕای پارچەکانی دیکەی کوردستان ،ڕۆژهەلاتی کوردستانیش ، هەر لە ماکۆ وە تا جوانڕۆ ئیلام خاوەنی دەیان شۆڕش وجوولانە وەی نیشتمانیە ڕووەرانەیە. ڕۆژهەلاتی کوردستان شانازی دامەزراندنی دووەمین دەولەتی هاوچەرخی سەربەخۆی کوردستانە لە مێژوی گەلەکەماندا! واتە لە پاش حکومەتەکەی شێخ مەحمودی مە لیک کە ناسناوی دە ولەتی جنوبی کوردستانی پێوە بووە. کۆمارە تە مە ن کورتە دیمۆکراتەکەی کوردستان، کە ئەمرۆ بوەتە مێژوویەکی پڕ لە شانازیی بۆ هەموو گەلی کوردستان، یەکێکە

له خەباته نەتەوەییەکانی ڕۆژهە ڵاتی کوردستان کە بناغەی دەوڵەتی سە ربەخۆی کوردستانیان ڕاگەیاندبوو.
ئەگەر چی هەلومەرجی ئەو کات ڕێگای نەدا کە ئەو دەوڵەتە کوردیە بتوانێ هەموو شارەکانی کوردستان بێنێتە ژێر دە ستەڵاتی خۆی، بە ڵام ناوچەی مووکریان و بە شێک لە ناوچەکانی ئە ردەڵانی ڕۆژهە ڵاتی کوردستانی بە ڕێوە دەبرد. بەداخەوە ئەو کۆمارە تەنیا ١١ مانگ توانی خۆی بگرێت و ب ە دوای پشت چۆڵکردنی لە لایەن سۆڤیەتەوە، هێزە تەیارەکانی حاکمی ئە و کاتی ئێران هێرشی هە مەلایەنەی کردە سەری و کۆتایی بە تەمەنی هێنا ! دیارە ڕووخانی کۆمار ی کوردستان هۆکاری زۆرە و پێویستی بە لێکۆڵینەوەیەکی هەمە لایەنە و زانستیانە هەیە کە لەم بەرنامە و پڕۆگرامەدا ناگونجێت و هە ر بە مە ئیکتیفا دەکەین.

دامەزرانی پارتی سەربەستیی کوردستان بۆ؟

بە لەبەرچاوگرتنی هەل ومەرج و بارودۆخی باسکراو و بە هەستکردن بە بەرپرسایەتیەک کە دەکەوێتە سەر شانی هە موو مرۆڤێکی نیشتمانپە روەر و ئازادیخواز، لە ئاست بندە ستی و بێبە شی نەتەوەکەمان و چەوسانەوەی زە حمەتکێشانی کوردستان، کۆمە ڵێک کورد ی سەربەخۆخواز وشۆڕشگێر ی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، پارتێکی نوێی سیاسی وپێشکەوتنخواز و ودیمۆکراتیان بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە ناوی **"پارتی سەربەستیی کوردستان "** دامەزراند. دامەزرێنەرانی ئە و پارتە لە ماوەی سێ ساڵ ونۆمانگ خە بات وتێکۆشان توانی کۆمە ڵێکی زۆر لە کوردە نەتەوەیەکان لە دەوری پرۆگرامی خۆی کۆبکلتەوە. ڕێبەرایەتی پاڕتی سە ربەستیی کوردستان پاش سێ ساڵ ونۆمانگ کار و چالاکی بێوچان، بڕیاری دا کە لە زستانی ساڵی ٢٧٠٩ی کوردیدا یە کەمین کۆنگرە ی خۆی لە کەش و هە وایەکی ئازاد و د یموکڕاتیکدا لە ئوروپا ببەستێت.
پاڕتی سە ربەستیی کوردستان کە لە بەشی ڕۆژهە ڵاتی کوردستان خە بات دە کات، پەیوەندی پتە وی هاوخەباتی وهاوکاری لەگەڵ ە ەموو حیزب و ڕێکخراوە کوردستانیەکان، لە هەموو بەشەکانی داگیرکراوی کوردستان دامەزراندوە، و بە هەموو تواناوە لە خەباتی ڕزگاریخوازی نەتەوەکەمان لە هەموو بەشەکانی داگیرکراوی کوردستان پشتیوانی دەکات. هەروەها لە خەبات و تێکۆشانی گە لانی دیکە ی بندە ستی ئێرانیش بە گوێرەی توانا پشتیوانی دەکات.

لیبراڵ دیمۆکرات

لە یەکەمین کۆنگرە ی پاڕتی سە ربەستیی کوردستان هزری **لیبراڵ دیمۆکرات** وەک فکر ێکی ڕامیاری (سیاسی) نوێ لە لایەن ئەم پاڕتەوە دێتە نێو سیاسەتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان. لە مێژ ساڵە پارتەکانی

کوردستان دروشمی دوارۆژیان کوردستانێکی کۆمۆنیست، سوسیالیست یا سوسیال دیمۆکرات بووە ، ئەمەش وای کردوە کە زیاد لە نیوسەدە جووڵانەوەی کوردی هە ر لە نێو ئەو بازنە دابمێنێتەوە! کە چی لای هەڵگرانی ئەو باوەڕە ، لیبرالیزم بە ڕێبازێکی نەگونجاو و نالە بار پێناسە کراوە، لانیکەم تا ئێستا هەلێکیش نەخوڵقاوە کە لیبڕالیزم وە ک خوازیاری مافی ژیان، ئازادی، بژیو بۆ هەموو مرۆڤێک خۆی بناسێنێ و لە کوردستانیش بێتە تاقیکردنەوە! بۆیە پارتی سەربەستیی کوردستان بە پێی هەڵسەنگاندی مێژووی لیبرالیزم لە جیهان کە ئوروپا وئەمریکا نموونەیەکی بەرچاوی ئەو سیستەمە فکریەن، بڕیاریدا کە **لیبرال دیمۆکرات** بکات بە ئیدئۆلۆژی دوارۆژی خۆی لە کوردستاندا. واتە کوردستانێکی سەربەخۆ و سەربەست ولیبراڵدیمۆکرات، ڕێبەرایەتی پارتی سەربەستیی کوردستان بە پێی هەڵسەنگاندنێکی بنەڕەتی و زانستی بەم ئاکامە گەیشتووە کە لە جیهاندا ئەو وڵاتانەی کە سیستەمی لیبراڵ دیمۆکراتیان هەیە هەم حکومەتەکەی و هەمیش گەلەکەیان لە زۆر بواری سیاسی وئابورییەوە حەساونەتەوە.
لە ڕوانگەی ئێمەوە لیبرالیزم دەتوانێ لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە بوارەکانی مافی مرۆڤ و پیشە سازی وئابووری و کۆمەڵایەتی یەوە ڕەخسێنەری هەلیک بێ کە دانیشتوانی تێیدا بحەسێنەوە.

تێرۆرێزمی جیهانی

پارتی سەربەستیی کوردستان، هە موو جۆرە کردەوەیەکی ترۆریستی لە ژێر هەر ناو و ناتۆرەیەک بێت ئیدانەی دەکات، بە گۆیرەی توانایی و ئیمکاناتی خۆی دژی ترۆریزم دەوەستێ. وەک پرینسیپ و سیاسەتی پارتیمان خوازیاری ئاشتی و هێوری لە کوردستان و جیهانە.

ژنان لە ڕوانگەی پارتی سەربەستیەوە.

پارتی سەربەستیی کوردستان، هەوڵدەدا بە دژی فەرهەنگی نەخوازراو و دواکەوتووانەی کۆمەڵگای کوردەواری بەرامبەر بە ژنان هەڵوێستی هەبێت، و بە بەرنامەو پرۆژەی تایبەت بۆ هۆشیاری کۆمەڵگا لە ئاست مافەکانی ژنان تێبکۆشێت.
هەوڵدەدا بە دژی نەریتی فرە ژنی، ژن بە ژنە، ژن کوشتن لە ژێر ناوی پاراستنی نامووس و زۆر نەریتی دیکە کە زیان بە کۆمەڵگا دەگەیەنێت هەڵویستی هەبێت، بۆ هەر کام لەو پرۆژانە بە پێێ تواناو ئیمکاناتی ئابوری و سیاسی پشتیوانی لە ڕێکخراوەکانی ژنانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەکات، وەک پرۆژەی دوارۆژی کاری پارتیمان لە کوردستانی رزگار کراودا، وەک یەکەم هەنگاو هەوڵدەدا بۆ دابینکردنی یاسای تایبەت کە پشتیوانی لە مافەکانی ژنان بکات.

پرۆگرام

بەشی یەکەم: ئامانجە گشتیەکان

١ ـ "پارتی سەربەستیی کوردستان" نیشتمانی کورد بە هەموو پارچەکانیەوە بە یەک وڵات و نە تەوەی کوردیش بە یەک نەتەوە دەناسێ، ئەو سنوورانەش کە خراونەتە نێوان بەشەکانی کوردستان و بە ڕواڵەت لەتیان کردووە، بە دەستکردی داگیرکەر وسنووری زۆرەملییان دادەنێ و بە ڕەسمیەتیان ناناسێت، بەڵام لەم هەلومەرجە ناسکەدا، پارتی سەربەستیی کوردستان بەپێێ چەندین هەڵسەنگاندنی ڕامیاری(سیاسی) وستراتیژیکی ڕۆژ لە ناوچەکەدا، خە بات و تێکۆشانی ئێستای تەرخان دەکات بۆ بە شی داگیرکراوی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، واتە کوردستانی بندەستی ڕێژیمی ئێران.

٢ ـ پارتی سە ربەستیی کوردستان، خۆی بە پارتی هە موو دانیشتووانی ڕۆژهە ڵاتی کوردستان دە زانێت و بەپێێ جاڕنامەی مافی مرۆڤ بۆ بە دەست هێنانی مافەکانیان هەوڵدەدات. هەروەها بێجگە لە گەلی کورد ئەم کەمایەتیانەش لە کوردستان دەژین کە بریتین لە ئازەری و ئەرمەنی، ئاسۆری لە پرۆژە و سیاسەتی پارتی سەربەستیی کوردستاندا بە هاووڵاتی کوردستان دە ناسرێن و مافیان لە هەمووبوارەکانی ئابووری ،کۆمەڵایەتی ،فەرهەنگی ، دەپارێزرێت.

٣ ـ پارتی سەربەستیی کوردستان، بەگوێرەی توانا لە تێکۆشانی هەموو بەشەکانی داگیرکراوی کوردستان پشتیوانی دەکات.

٤ ـ پارتی سەربەستیی کوردستان لە جووڵانەوەی شۆڕشگێڕی و دیمۆکراتیکی و ئازادیخوازیی سە رانسەری گەلانی بندەستی ئێران پشتیوانی دەکات.

٥ ـ پارتی سەربەستیی کوردستان، لایەنگری ئاشتی و هێمنایەیی لە جیهانە، لە خەباتی گەلانی بندەست و چەوساوە بۆ ئازادی ودیمۆکراسی ولە نەهێشتنی زوڵم و زۆر و چە وسانەوە پشتیوانی دە کات و بۆ دابینکردنی مافی مرۆڤ بە گوێرەی بەیاننامەی جیهانی مافی مرۆڤ لە گەڵ هێزە دیموکراتەکانی جیهان تێدەکۆشێت.

بەشی دووەم : ئامانج و دروشمە ستراتیژیەکان

دروشمی پارتی سەربەستیی کوردستان بریتیە لە:

١ ـ پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆ و دیمۆکرات لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

٢ ـ وڵاتی دیمۆکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بەگوێرەی یاسا وڕێوشوێنی پەسەندکراوی زۆربەی شارومەندانی وڵات کاروباری دەوڵەتی بەڕێوە دەبات.

٣ ـ وڵاتی دیمۆکراتی کوردستان خاوە نی پەرلەمانی نەتەوەیی دە بێ کە ئەندامانی ئەو پەرلەمانە پێک هاتبن لە هەموو چین و تۆێژە کانی کوردستان ، کە بەگوێرەی ئاپۆ ڕەی خە ڵک لە ناوچەکاندا لە لایەن خەڵکەوە هەڵدەبژێردرێن.

٤ ـ وڵاتی دیمۆکراتی کوردستان، لە ڕێگەی ئابووری و پرۆژە ی ئابوریەوە لە بەرژەوەندی هەمو چین و توێژێکی وڵات کەڵک وەردەگرێت.

٥،ئامانجی دوارۆژی پارتی سەربەستیی کوردستان سیسەتیمێکی سێکولاری مۆدێرنی لیبراڵ دیمۆکراتە.

بۆ قۆناغی ئێستای خەبات

٦ـ پارتی سە ربەستیی کوردستان، لە هەلومەرجی ئێستای خە باتدا لە ەەر دەستکەوتێکی سیاسی نەتەوەیی، کۆمە ڵایەتی و فە رهەنگی نە تەوەکەمان لە هەر بە شێکی کوردستان کە بەدەستی بێنێ پشتیوانی دە کات. هەر هە نگاوێکی ئەوتۆ بە پلەیەک دە زانێ بۆ پەرەی خەبات بە رەو بە دەستهێنانی مافی سەربەخۆیی. بەڵام "پارتی سەربەستیی کوردستان"، وێڕای پشتیوانی لەهەر چەشنە سەرکەوتنێکیش لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، واز لە چالاکی و تێکۆشانی سە ربەخۆییخوازیی خۆی ناهێنێ، بە ردەوام خەبات دەکات بۆ ئەوەی ئەو بیرە بتوانێ دەنگی زۆرینەی خەڵکی کوردستان بەدەست بێنێ.

٧ ـ پارتی سەربەستیی کوردستان لە بارودۆخی ئەمڕۆی کوردستان هاوکات لەگەڵ بەرەو پێشبردنی ئەرکی سیاسی و تەشکیلاتی خۆی، لە کاتی ڕزگار بوونی خاکی داگیرکراوی ڕۆژهە ڵاتی کوردستان هە نگاوی پێویست بۆ ئەم مەبەستانەی خوارەوە هەڵدەگرێت:
ئا- هەوڵدەدا بە هاوکاری هێزە کانی دیکە ی ڕۆژهە ڵاتی کوردستان، لە ڕێگەی هە ڵبژاردنی نوێنە رانی خەڵکەوە بۆ پێکهێنانی پەرلەمان و وەزارەتەکانی کوردستان.
ب- دانانی یاسایەکی بەپەلە، کە بە شێوەی ڕەشنووسی، لە لایەن خەڵکەوە دەنگی پێ بدرێت.
پ- پەرەدان و گەشەکردنی زمان، ئەدەب، فەرهەنگ و هونەری کوردی.
ت- ڕێزگرتن و پەرەپێدانی داب و نەریتی نەتەوایەتی کورد لە هەموو بەشەکانی کولتووریدا.
ج - دانانی فێرگە و قوتابخانە بە زمانی کوردی بۆ منداڵان و لاوان و گەورەساڵان لە گوند و شار.
چ- ڕێکخستن وهاندانی خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بۆ بە دەستهێنانی مافە کۆمەڵایەتیی، ئابووری و فەرهەنگیەکان، هەروەها بۆ دروستکردنی سەندیکا و ڕێکخراوە مەدەنیی و پیشەیەکان.
ح- سەلماندنی مافی یە کسان بۆژنان وپیاوان لە هەموو بوارە سیاسی، ئابووری، فە رهەنگی و کۆمەڵایەتیەکاندا، و هاندانی ژنانی کورد بۆ پێکهێنانی ڕێکخراوی دیمۆکراتیکی تایبە تیی خۆیان و هاتنەمەیدانی خەبات بۆ ڕزگاری لە بندەستی و چەوسانەوە.
خ ـ هاندانی لاوانی کورد بۆ فێربوون و داە یٔنان وپاراستنی داب ونەریتی ڕەسەنی جوانی کوردەواری، پێکهێنانی ڕێکخراوی تایبەتی خۆیان و بەشداری و چالاکی فەرهەنگی، هونەری و خەباتی سیاسی.
د- سەلماندن و ڕێزگرتن لە مافی نەتەوەیی وکولتوری کەمایەتیەکانی دانیشتووی کوردستان و نەهێشتنی هەڵاواردەیی وجیاوازی و هانی بەشداریکردنیان لە خەباتی ڕزگاریخوازی و کاروباری کۆمەڵایەتی.
ر- سڕینەوەی هەموو ئاسەوارەکانی داگیرکلری لە ناوچەکانی کوردستان.

بەشی سێیەم : ئامانجەکانی پسک لەسەر جۆگرافیای ڕۆژهەڵاتی کوردستان

ئا : پارتی سەربەستیی کوردستان هەوڵ دەدا:

١. بۆ دیاریکردن و ناساندنی تەواوی جوٚغرافیای خاکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە سنوورەکانیەوە بە پێی بەڵگە مێژوویییەکان لەگەڵ گەلانی دراوسێمان وەک فارس، ئازەری وعەرەب هتد.
٢.بۆپشتیوانی دادوە رانی نێونەتەوەیی بۆ هێنانە وەی شار وناوچ ە دابڕاوەکان بۆ سە ر جوغرافیای کوردستان بە پێی بە لگە نامە مێژوویە کان، شوێنە کانی کە پێشوو بە مەبەست وپیلانی تایبەت لە سەر جۆگرافیای کوردستانیان دابڕیون.
٣. هەوڵدان بۆ دارشتنەوەی هەرێمەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بۆ (٧) پارێزگا، بە پێی بەڵگەی مێژوویی یاسای سەرژمێری جیهان بۆ پارێزگاکان.

ب : پارێزگاکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان

تا ئەم سەردەمەی کە جووڵانەوەی سیاسی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە دەرەوەی وڵاتە، بەشێکی کەم لە خاک و ناوچەکان بەڕۆژهەڵاتی کوردستان ناسراوە، بەرنامە و پرۆژەی داهاتووی پارتی سەربەستیی کوردستان بۆ ناساندن وگەڕاندنەوەی ناوچەکانی کوردستان بە (٧) پارێزگا، کە بەم شێوەیەی خوارەوەیە:
١ـ پارێزگای کرماشان.
٢ـ پارێزگای ئیلام.
٣ـ پارێزگای لوڕستان.
٤ـ پارێزگای ورمێ.
٥- پارێزگای سنە.(یە ردە لان)
٦ـ پارێزگای هەورامان.
٧ـ پارێزگای مووکریان.

بەشی چوارەم: ئابوری ڕۆژهەڵاتی کوردستان

پارتی سەربەستیی کوردستان، هەوڵ دەدا بۆ:

ناساندن و ئاشکراکردنی سامانی شاراوە و داگیرکراوی ئابوریی وڵاتی کوردستان لە گشت بوارێکدا، هەروەها لەڕێگەی حکوومەتی هەڵبژێراوی کوردستانە وە پێشنیاری بانگهێشتنی کومپانیاکانی نێونەتەوەیی دەکات بۆ وەگەڕخستنی ئەو سامانە شاراوانە، بۆ ئەوەی بناخەی ئابووریی وڵاتی کوردستان گەشە بکات. پارتی سەربەستیی کوردستان هەوڵدەدا کە: لە ڕێگەی دارایی وسامانەکانی کوردستانەوە لە هەموو شارەکان و لادێکانی کوردستان زانکۆ وکارگە وشوێنی خزمەتگوزاری دروست بکات. هەوڵدەدا بۆ بووژاندنەوەی کشتوکاڵ لە گوندەکاندا و هەروەها هەوڵدەدا بۆ دابینکردنی کە رەسەی پێویست بۆ جووتیارانی کوردستان. هەوڵدەدا بۆ کردنەوەی کارگەی جۆراوجۆر بۆ گەشەی ئابووری لە کوردستاندا.

پارتی سەربەستیی کوردستان لە دەرەوەی وڵات لەو بوارەدا گەلێک پێوەندی وئاشنایی پێکهێناوە، بەردەوامیش دەبین بۆ ئاسانکاری پێداویستییەکانی داهاتووی ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

بەشی پێنجەم: چین و تۆیژەکانی کۆمەڵگای ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش وەک زۆربەی هەرە زۆری کۆمەڵگاکانی جیهان جیاوازی تایبەتمەندی خۆی هەیە، لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان چەندین ئەتنیک ،زاراوەو ئاینی جیاواز هەیە. کە بەم شێوەی خوارەوە پێناسە دەکرێن.

١، بێجگە لە ئاینی ئیسلام کە ئاینی زۆرینەی خەڵکی کوردستانە، ئاینی دیکە وەک زەردەشت ویارسانی کە بە دووەمین ئاینی ناوچەکە دەناسرێن کە سەدان هەزار کەسیش لە ناوچەکانی کرماشان و ئیلام پەیرەوانی ئەو ئاینانەن، هەروەها ئاینی بەهایی وجولەکەو مەسیحی (فەلەیی) لە ناوچەکانی کوردستاندا هەن، پارتی سەربەستیی کوردستان هەولدەدا بۆ بەدەستهێنانی مافی ئەو کەمە نەتەوەو کەمە ئاینیانە، وەک هاوڵاتیەکی کوردستانی و لە بودجەو پرۆژەکانی کوردستان بێبەش نەکرێن.

پێڕەوی ناوخۆی پارتی سەربەستیی کوردستان

مادەی یەکەم: ناو

١. ناوی پارتەکە، (پارتی سەربەستیی کوردستان) ە.

٢. ناوی پارتەکە بە ئینگلیزی (**Kurdistan Independent party**) یە.

٣. کورتکراوەی پارتەکە بە کوردی دەبێتە (پ س ک) یان (پسک). کورتکراوەکەی بە ئینگلیزی و پیتی لاتینی دەبێتە (**P.S.K**).

مادەی دووەم: ئارمی پارتی سەربەستیی کوردستان و پێناسەکەی.

١.نەخشەی کوردستان بەڕەنگەکانی ئاڵای کوردستانەوە.
٢. ڕەنگی سەوز مانای سەر سەوزیی و ئاوەدانی کوردستان دەگەیەنێ.
٣. گوڵەگەنم، بەنیشانەی دەوڵەمەندیی کوردستانە لە بواری کشتوکاڵدا.
٤،ڕەنگی سپی بە نیشانی ئاشتی
٥. باڵندەیەکی ئازاد کراو لە قەفسی داگیرکەر، بە نیشانەی ڕزگاریی و سەربەخۆیی خاک و خەڵکی کوردستان لە قەفەسی داگیرکەران.
٦. ڕەنگی سووربە مانای ئەوەیە کە گەلی کورد لە پێناو سەربەخۆیی و سەربەستیی کوردستاندا خوێنی زۆری داوە و لە داهاتووشدا ئامادەی هەمەجۆرە فیداکارییەکە بۆ خاک و وڵاتەکەی خۆی.
نووسراوەی **P.S.K** کورتکراوەی ناوی "پارتی سەربەستیی کوردستان"ە.

مادەی سێیەم: پێناسە

پارتی سەربەستیی کوردستان، پارتێکی ڕامیاری وڕزگاریخواز و دیمۆکرات وپێشکەوتووخوازە، لە پێناو وەدەستهێنانی مافی سەربەخۆیی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان خەبات دەکات.
ئەم پارتە تێدەکۆشی بۆ دیمۆکراسی و ئاشتی و ئازادی، یەکسانی نێوان ژن و پیاو، ڕێزی بە رامبەر بۆ هەموو ئایینە جیاوازەکان، هەروەها هەموو چین و توێژەکانی دانیشتووی سەر خاکی کوردستان.

ماددەی چوارەم: ئەندامەتی لە ڕیزەکانی پارتی سەربەستی کوردستاندا

هەموو هاونیشتمانێکی دانیشتووی کوردستان، لە هەر شوێنێکی ئەم جیهانەدا بژین دەتوانێ ببێتە ئەندامی پارتی سەربەستیی کوردستان، بەم مەرجانەی خوارەوە:
ئا: باوەڕەی بە سەربەخۆیی کوردستان هەبێت و ڕژیمی دەسەڵاتداری ئێران بە داگیرکەر بزانێت.
ب: تەمەنی لە ١٨ ساڵ کەمتر نەبێت،
پ: بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆیی پارتی لا پەسند بێت. بە مرۆڤێکی خۆشناو و نیشتمانپەروەر بناسرێ و کەسێکی زیانبەخش بۆ کۆمەڵگا و مرۆڤایەتی نەبێ.

ماددەی پێنجەم: شێوەی وەرگرتنی ئەندام

دەبێت فورمی داواکاری ئەندامەتی پڕ بکاتەوە، ئەو فورمە لە لایەن نزیکترین ڕێکخراوی پسک، پەسەند بکرێت و بنێردرێتە ئۆرگانی پێوەندیدار بە وەرگرتنی ئەندامان کەناوەندی ڕێکخستنەکانی ناوخۆ ودەرەوەیە.

لە لایەن ناوەندی ڕێکخراوە کانی ناوخۆ و دە ڕەوەی **پ س ک** بناسرێت و ماوە ی چاودێری تێپە ڕ بکات، ڕابردووی خراپی نەبێت و لەگەڵ دەزگا سیخوڕییەکانی داگیرکەرانی کوردستان پێوەندی نەبووبێت.
پێویستە دوای لێکۆڵینەوەی تەواو لەسەر داواکاریی بەئەندامبوون، مافی بە ئەندام وەرگیرانی لە لایەن بەرپرسی ناوەندی ناوخۆ و دەرەوە واژۆ بکرێت.

ماددەی شەشەم: ئەرکەکانی ئەندامی پسک

ئا: تێ بکۆشێ بۆ بڵاوکردنەوەی هزری نەتەوەیی و سەربەخۆیخوازی لە نێو چین و توێژەکانی کوردستاندا.
ب: تێ بکۆشێ بۆ وەدیهێنانی ئامانجەکانی پارتیمان کە لە بەرنامەکەدا هاتوون، و سیاسەتی پسک لە نێو خەڵکدا بڵاو بکاتەوە.
پ: هەوڵبدات بۆ پاراستنی نهێنییە کانی پسک، تە بایی نێوان ڕیزە کانی پسک و هە روەها پاراستنی پرینسیپەکانی ڕامیاری سیاسیی پسک.
ت: پەیڕەوی تەواو بکات لە و بەرنامە و پرۆگرامەی کە پەسەندکراوی کۆنگرە وخاوەنی زۆرینەی دەنگی ئەندامانە.
ج: لە ڕێکخراوێکی تایبەتی پسک تێکۆشانی هەبێت، مانگانەی دیاریکراوی ئەندامەتی بدات.

ماددەی حەوتەم: ئەندامی پشتیوان

هەر کوردێک ئامادە بێت پشتیوانی پسک بکات، بە لام ئامادە نەبێت مەرجەکانی سەرەوەی ئەندامەتی جێبەجێ بکات، دەتوانرێت پلەی " پشتیوان" هەوادار یا لایەنگری پێ بدرێت، "ئەندامی پشتیوان" هەموو مافەکانی ئەندامەتی نیە. ناتوانێت لە کۆبوونە وە وکۆنفرانسی تایبەتی وناوخۆیی ئەندامان بەشداری بکات وخۆ کاندیدبکات. بەڵام دەتوانێ لە ڕێکخراوە دیمۆکراتییەکان خۆی هەڵبژێرێ وچالاک بێ.

ماددەی هەشتەم: مافەکانی ئەندامی پارتی

ئەندامی پارتی سەربەستی مافی ئەوەی هەیە کە:
١. بە ئەندامی هەر کام لە ئۆرگانەکانی پارتی، خۆی هەڵبژێرێ.
٢. لە کۆبوونەوەکانی پارتیدا ڕەخنە بگرێ و پێشنیاری پێویست بدا.
٣. لەسەر هەر ئۆرگانێك لەلای ئۆرگانی سەرەوەتر داوا پرکاتەوە ئەگەر شتێکی خراپی بەدیکرد.
٤. ئەندامانی پارتی سە ربەستیی کوردستان لە وڵاتانی ئورووپا، ئە مریکا، ئوسترالیا، وڵاتانی دیکە ی دیمۆکرات مافی ئەوەیان هەیە: ببنە ئەندامی یەکێک لە پارتەکانی ئەو وڵاتانە، بۆ ئەوەی هەوڵبدەن لە ڕێگەی ئەو پارتانەوە کێشەی وڵاتەکەیان بە دانیشتووانی ئەو وڵاتەی لێی دەژین بناسێنن و پشتیوانی بۆ کۆ کەنەوە.

ماددەی نۆیەم: لێسەندنەوەی مافی ئەندامەتی و سزادانی ئەندام

بۆ لێ سەندنەوەی مافی ئەندامەتی پێویستە ناوەندی ئەندام وەرگرتن بڕیاری لە سەر بدات.
لەبەر ئەم چەند هۆیانەی خوارەوە مافی ئەندامەتی لە ئەندامان وەردیگیرێتەوە:
١. دەست پیسی
٢. بڵاوکردنەوە ی مادەی بێهۆشکەر یا هەر شتێکی دیکەی مەترسیدار لە نێو خەڵکدا.
٣. ئەنجامدانی تاوان بەرامبەر بە خەڵک.
٤. سیخوڕی یان پێوەندی نهێنی بە هەر پارتێك یا لایەنێک کە دژایەتی لەگەڵ کورد دەکەن.
٥،هەڵسوکەوتی خراپ لە نێو خەڵکدا بەپێچەوانەی پرینسیپ و پێڕەوی نێوخۆیی پارتی.

ماددەی دەیەم : پێکهاتەی پارتی
پەیکەری بنە رەتی شێوەی دارشتنی پارتی لە سەر ئە و بنە مایەیە کە: هەموو ئۆرگانە کانی پارتی لە خوارەوە بۆ سەرێ بە دەنگی زۆرینە هەڵدەبژێردرێن. ئۆرگانەکانی پارتی بە ڕێکوپێکی ڕاپۆرتی چالاکی خۆیان بە ئۆرگانی سەرەوەتر دەدەن. لە نێو پارتیدا بۆ هەموو ئەندامان بێ جیاوازی یەك دیسیپلین هەیە، بریاری ئۆرگانی سەرەوەتر لە لایەن ئۆرگانی خوارەوەتر بەڕێوە دەچێ. تاك پەرستی و تاک بریاری و سەرەڕۆیی لە پارتیدا جێگای نیە.

ماددەی یانزەیەم: کۆنگرەی پارتی
بەرزترین ئۆرگانی پارتی کۆنگرەیە. کۆنگرە هەر ٤ ساڵ جارێك لە ئەندامانی ئەسڵی وجێگر وراوێژکارانی کومیتەی سەرکردایەتی، هەروەها نوێنەری تەواوی ئۆرگانەکانی پارتی لە کوردستان و دەرەوەی وڵات، کە بەپێی ئامارێک کە کۆمیتە ی ئامادە کاری کۆنگرە چەند مانگ پێش بە ستنی کۆنگرە دیاریدەکات، دەبەسترێت. ئەرک ودەسەڵاتی کۆنگرە ئەمانەن : کۆنگرە باڵاترین ئورگانی بریاردانی پارتی سەربەستیی کوردستانە. باسکردن و هەڵسەنگاندنی ڕاپۆرتی کومیتەی سەرکردایەتی کە لە کۆنگرەدا دەخوێنرێتەوە، لە کۆی بۆچوونە کان، کۆنگرە بە زۆرینەی دە نگ بریاری لەسەر دە دات. بەشێکی دیکە لە کاری کۆنگرە پێداچوونەوەیە بەسەر ڕێبازی گشتی، سیاسی ، ستراتیژی ، تاکتیکی ، بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆی پارتی، ئەگەر پێویست بوو دەستکاریان دەکا و بە زۆرینەی دەنگ پەسەندی دەکا. لە کۆتاییدا ئەندامانی ئەسڵی و جێگری کۆمیتەی سەرکردایەتی دیاری دەکا و سەرۆکی گشتیی پارتی هەڵدەبژێرێ.

مادەی دوانزەیەم: کۆنگرەی نائاسایی
کۆنگرەی ئاوارتە (نائاسایی) بە مەرجێک دەگیرێت:
ئا: لەسەر داخوازیی کۆمیتەی سەرکردایەتی.
ب: یان لەسەر داخوازیی دوو سێیەمی (٢/٣)ی ئەندامان و ڕێکخراوانی پارتی.

مادەی سێزدەیەم. کۆنفرانسەکانی پارتی
لە نێوان ٢ کۆنگرەدا ٢ کۆنفرانس دەبەسترێت. کۆنفرانسی یەکەم ساڵ ونیوێک پاش کۆنگرە دەگیرێت، بۆ ڕێکخستنەوەی کۆمیتە کانی دە رەوە، کۆنفرانسی دووە م ٦ مانگ پێش کۆنگرە دەگیرێت، کە تایبەتە بۆ هەڵبژاردنی ئەندامانی تازەی کۆمیتە و ڕێکخراوەکانی ناو پارتی و نوێنە رانی بەشدار بۆ کۆنگرە. پێشنیار و خۆئامادە کردن بۆ ئاڵوگۆڕی پێویست لە بەرنامە و تێکۆشانی پارتی . بۆ کۆنفرانسی هە ر ڕێکخراویکی پارتی، نوێنەرێکی سەرکردایەتی وەک چاودێر بەشداری دەکات.

ماددەی چواردەیەم : کۆمیتەی سەرکردایەتی
لە نێوان ٢ کۆنگرەدا گەورەترین دەسەڵاتی بریاردەر لە سیاسەتەکانی پارتی، (کۆمیتەی سەرکردایەتی)یە.
ئەرک و دەسەڵاتی کۆمیتەی سەرکردایەتی: بریارەکانی کۆنگرە بەڕێوە دەبا. بەرپرسی پێوەندیی پارتی لەگەڵ حیزب و ڕێکخراوەکانی دیکەیە. ئەندامانی سەرۆکایەتی پارتی هەڵدەبژێرێ کە بەرامبەر بە کۆمیتەی سەرکردایەتی بەرپرسن. ڕادە وبڕی حەقی ئەندامەتی ئەندامانیپارتی دیاری دەکا، و بەرپرسی داهات و دەرکەوتی حیزبە. ڕێبازنامەی نێوخۆیی بۆ کاروباری خۆی و هاوهەنگاویی نێوان ناوەندەکانی سەر بە کۆمیتەی سەرکردایەتی دادەنێ. لانی کەم ساڵێ سێ جار کۆ دەبێتەوە. ئەندامانی جێگر و ڕاوێژکارانی کۆمیتەی سەرکردایەتی لە کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی سەرکردایەتیدا بەشدار دەبن و دەنگی ڕاوێژکارانەیان هەیە. کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی ناوەندی بە بەشداریی لانیکەم دوو سێیەمی (٢/٣)ی ئەندامانی ئەسڵی ڕەسمییەتی دەدرێتێ، بریارەکانی وەختێك تۆمار دەکرێن کە زیاتر لە دوو سێیەمی (٢/٣)ی ئەندامانی ئەسڵی بەشدار لە کۆبوونەوەکەدا دەنگیان بۆ بدەن.

ماددەی پانزیەم : هەڵبژاردنی ژنان بۆکۆمیتەی سەرکردایەتی

بەپێێ ئاماری بە شداریی ژنان لە نیۆ شۆڕشی پارتی سە ربەستیی کوردستاندا، هە وڵدەدرێت لانی کە م (٣٠٪)ی ئەندامانی سەرۆکایەتیی پارتی سەربەستیی کوردستان لە ژنان پێک بێت. بۆ وەدەستهێنانی ئەو ژمارەیە بۆ سەرۆکایەتیی پارتی، لە کۆنفرانسی تایبەتی ژنانی ئە ندام لە (پ س ک) کە یەک حەفتە پێش بەستنی کۆنگرە، بە پێی دەنگی زۆرینەی ژنان، ئەو بەشە دیاریکراوەی ژنان، بۆ ئە ندامی کۆمیتە ی سەرکردایەتی هەڵدەبژێرن، بە بێ هەڵبژاردنی کۆنگرە ئەوانە ئەندامی کۆمیتەی سەرکردایەتین. هۆکاری ئەو جیاوازیەش بۆ ژنان ئە وەیە کە بە داخەوە ئەزموون ومێژووی زۆرلە پارتە کورد یەکان ئەوە نیشان دەدا، کە ژنان وەک پێویست لە لایەن پیاوانی بەشدار لە کۆنفرانس و کۆبوونە وەکان دە نگیان پێنەدراوە، هەر بۆیە ژنانی کورد لە سەرۆکایەتیی شۆڕشەکان بێبەشکراون.

ماددی شانزەیەم : جێگری کۆمیتەی سەرکردایەتی.

لەو کەسانە پێک دێن کە دە نگی تەواویان بۆ کۆمیتەی سەرکردایەتی نەهێناوەتەوە، یا ئەو کەسانەی کە پێیان خۆشە بۆ جێگری کۆمیتەی سەرکردایەتی خۆیان کاندید بکەن.

جێگری کۆمیتەی سەرکردایەتی مافی بەشداریکردنی هە موو کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی سەرکردایەتی هەیە، بەڵام مافی دە نگدانی نییە . هەر کاتێک ئە ندامێکی ئەسڵی کۆمیتەی سە رکردایەتی لە کۆبوونەوەیەکی کۆمیتەی سە رکردایەتیدا بەشداری نەکرد، ئە وا جێگری یە کەم مافی تە واوی وە ک ئە ندامی ئە سڵ لە و کۆبوونەوەدا هە یە، جێگرە کان بە پێی ڕادەی دەنگەکان دادەنرێن. جێگری کۆمیتەی سە رکردایەتی بەبێ هەڵبژاردن دەتوانێ لە کۆنگرەی داهاتودا بەشداری بکات.

ماددەی حەڤدەیەم: سەرۆکی گشتیی پارتی سەربەستیی کوردستان

سەرۆکی گشتیی پارتی سە ربەستیی کوردستان لە لایە ن ئە ندامانی بە شداری ناو کۆنگرە بە زۆرینەی دەنگ هەڵدەبژێردرێت. واتە لە پاش هەڵبژاردنی ئەندامانی کۆمیتەی سەرکردایەتی پارتی، نۆرە دەگاتە هەڵبژاردنی سەرۆکی گشتیی پارتی.

ئەو کەسانە دەتوانن خۆیان بۆ سەرۆکی گشتیی پارتی هەڵبژێرن کە خاوەن ئەو مەرجانەی ژێرەوەبن.

ئا: وەک ئەندامی سەرکردایەتی دەنگیان هێنابێتەوە.

ب: لە نێو پارتیدا پێشترئەزموونی بەرپرسایەتی بووبێت.

پ: لانیکەم ٢ ساڵ ئەندام بووبێت لە ناو پارتی سەربەستیی کوردستان.

ت: تەمەنی لە ٢٥ ساڵ کەمتر نەبێت.

کۆمیتەی سەرۆکایەتی مافی ئە وەی هە یەکە: ئاگای لە هە موو کاروباری ڕێکخراوە کانی پارتی بێت، پێویستە ٣مانگ جارێك ئۆرگان وناوەندەکان ڕاپۆرتی کاری خۆیان نیشانی سەرۆکی گشتی بدەن.

ماددەی هەژدەیەم: جێگری گشتیی سەرۆک

جێگر یا جێگرانی گشتی دە بێت کەسانێک بن لە وانە کە دەنگیان هێناوەتەوە بۆ ئەندامی سەرکردایەتی، یەک یان ٢جێگر لە لایەن کۆمیتەی سەرکردایەتییەوە دیاری دەکرێت، لە سەر پێشنیاری سەرۆکی گشتی و لە کۆبوونەوەکانی سەرکردایەتی دەنگی زۆرینە مافی گۆڕانکارییان هەیە لە جێگرەکانی سەرۆکی گشتی، بەمەبەستی پەیداکردنی ئەزموون وڕاهێنانی وەک سەرۆکی داهاتوو.

ماددەی نۆزدەیەم: کۆمیتەی سەرۆکایەتی

کۆمیتەی سەرۆکایەتی پارتی سەربەستیی کوردستان پێک دێت لە سەرۆکی گشتیی و هەردوو جێگرەکانی، لە هەر کۆبوونە وەیەکی پارتی سە ربەستیی کوردستان، یا هە ر دیدارێکی دیپلوماتی پارتی لە گەڵ هە ر ڕێکخراوێکی جیهانی، ئەگەر سەرۆکی گشتی ئامادەیی لەو شوێنە نەبێت، ئەوا جێگری دیاریکراو بۆ شوێنی مەبەست لە لایەن سەرۆکی گشتی یەوە دەسەڵاتی تەواوی پێدەبەخشرێت

مادده‌ی بیسته‌م: ڕاوێژکارانی کۆمیته‌ی سه‌رکردایه‌تی

ڕاوێژکارانی کۆمیته‌ ی سه‌ رکردایه‌تی له‌ کۆنگره‌ یا یه‌ که‌م کۆبوونه‌ وه‌ی ئه‌ ندامانی سه‌ رکردایه‌تی پاش کۆنگره‌ دیاریده‌کرێن. به‌ڵام ڕاوێژکاری بواره‌ جیاوازه‌کانی کاری سه‌رۆکی گشتی، له‌ لایه‌ن خودی سه‌رۆکه‌وه‌ دیاریده‌کرێن، ئه‌ و ڕاوێژکارانه‌ له‌ کۆبونه‌ وه‌کانی کومیته‌ ی سه‌ رکردایه‌تی به‌ شدارده‌کرێن وهه‌ روه‌ها به‌رپرسیاره‌تی ئۆرگانه‌کانی پارتیان پێده‌سپێردرێت. ڕاوێژکاران که‌سانێک ده‌بن که‌ لانیکه‌م ٦ مانگ وه‌ک ئه‌ندام له‌ نێو پارتیدا چالاک بووبێت، ڕاوێژکاران به‌ بێ ه ه‌ڵبژاردنی کۆنفرانسه‌کان ده‌توانن له‌ کۆنگره‌دا به‌شداری بکه‌ن.

مادده‌ی بیست و یه‌که‌م: ناوه‌نده‌کانی پارتی

به‌رپرسی هه‌ر کام له‌ و ناوه‌ندانه‌ له‌ لایه‌ن سه‌رۆکایه‌تی پارتی یه‌وه‌ دیاری ده‌کرێن، کۆمیته‌ی تایبه‌تی بۆ چاودێری کردنیان دروست ده‌کرێت.

١. ناوه‌ندی ڕێکخستنه‌کانی ناوخۆ و ده‌ره‌وه‌

ئا: ناوه‌ندی ڕێکخستنه‌کانی ناوخۆیی بۆ کاری ناوخۆ، به‌ رپرسی ته‌واوی مه‌ڵبه‌نده‌کان و ڕێکخستنه‌ کانه‌، هه‌ر وه‌ ها ئاگای له‌ کاره‌ کانی ناوخۆی پسک ده‌ بێت . ئاگای له‌ که‌مووکوڕی و پێداویستیه‌ جۆراوجۆره‌کان ده‌بێت، وله‌ ڕێگه‌ی ناوه‌نده‌وه‌ پێداویستیه‌کانی ناوخۆ دابین ده‌کرێت.
ب: ناوه‌ندی ده‌ره‌وه‌ بۆ کاری ده‌ ره‌وه‌، به‌رپرسایه‌تی ته‌واوی بۆ کاروباری پێوه‌ ندی ده‌ ره‌وه‌ی پسک له‌ گه‌ڵ پارته‌ کوردییه‌کان و پارت و ڕێکخراوه‌کانی وڵاتانی جیهان هه‌یه‌، هه‌روه‌ها به‌پێی ڕێژه‌ی ئه‌ندامانی پسک له‌ وڵاتانی ده‌ره‌وه‌ی کوردستان کۆمیته‌ی وڵات داده‌مه‌زرێنێ.

٢. ناوه‌ندی ئابووری و دارایی

ناوه‌ندی ئابووری و دارایی، به‌ ئاگاداریی سه‌ رۆکی گشتی پارتی سه‌ رپه‌رستی له‌ داهات و ده‌ رکه‌وتی دارایی پسک ده‌کات، مافی ئه‌وه‌ی هه‌یه‌ لێکوڵینه‌وه‌ی پێویست له‌سه‌ر داهات و ده‌ رکه‌وتی پسک بکات . هه‌ روه‌ها پرۆژه‌ی جۆراوجۆر داده‌ مه‌زرێنێ بۆ گه‌ شه‌سه‌ندنی ئابووری پسک له‌ گشت بوارێکدا، پێویسته‌ هه‌ر سێ مانگ جارێک ڕاپۆرتی کاره‌کانی خۆی بداته‌وه‌ به‌ سه‌رۆکی پارتی.

٣، ناوه‌ندی ڕاگه‌یاندن و چاپه‌مه‌نی :

ناوه‌ندی ڕاگه‌یاندن وچاپه‌مه‌نی، سه‌رپه‌ره‌ستی گشت ده‌زگاکانی ڕاگه‌یاندن ده‌کات، سه‌رپه‌ره‌ستی به‌ چاپ گه‌یاندنی په‌ رتووک و بڵاوکراوه‌ کانی پارتی سه‌ ربه‌ستیی کوردستان ده‌ کات. ئه‌و ناوه‌ نده‌ ئارشیڤی کاری ڕاگه‌یاندن و وه‌رگێرانی سه‌ر زمانه‌ جیاوازه‌کانیشی له‌ ئه‌ستۆدایه‌.

٤. ناوه‌ندی هز و هۆشیاری و مرۆڤایه‌تی

ناوه‌ندی هزرو هۆشیاری و مرۆڤایه‌تی، بۆ کاروباری په‌نابه‌رانی ڕۆژهه‌ڵاتی کوردستان، هه‌روه‌ها هه‌وڵ ده‌دا بۆ کۆکردنه‌وه‌ی زانیاری له‌ سه‌ر پێشێلکه‌رانی مافی مرۆڤ، واته‌ وڵاتانی داگیرکه‌ ری کوردستان، پێوه‌ ندیی ڕاسته‌وخۆی به‌ ڕێکخراوی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتووه‌کان و ڕێکخراوه‌ مرۆڤدۆستەکانی جیهانه‌وه‌ ده‌بێ. ده‌توانێ له‌ هه‌موو ڕێکخستنه‌کانی ده‌ره‌وه‌ی وڵات وناوه‌وه‌ی پارتی نوێنه‌ری تایبه‌تیی خۆی هه‌بێت. لێکۆڵینه‌وه‌ له‌سه‌ر ڕه‌وشی ژنان و منالانی کوردستان، بارهێنانی ژنان بۆ به‌ شداری له‌ داڕشتنی سیاسه‌ت بۆ کوردستان و هه‌روه‌ها بۆ نێو ڕیزه‌ کانی پسک له‌ بواری سیاسی و کۆمه‌ لایه‌تیه‌وه‌. کردنه‌وه‌ی خولی جیاجیا بۆ تێکۆشه‌ران، هه‌وڵدان بۆ بردنه‌ سه‌ره‌وه‌ی پله‌ی زانیاری، خوێندنه‌ وه‌ی کتێب به‌ شێوه‌ی دیاریکراو، به‌ستنی کۆڕ و سمینیاری جۆراوجۆر . کردنه‌وه‌ی ده‌ وره‌ی وه‌ رزشی له‌ گشت بواره‌ کاندا بۆ ئه‌ ندامان و کادره‌ کانی

شۆڕش و بارهێنانی لاوانی وه رزشکار بۆ کوردستان . هەروەها کۆکردنەوەی زانست لە بواری وەرزش لە جیهان و کوردستاندا . هەوڵدان لە ڕێگەی چەند مامۆستای لێزان و پسپۆڕ بۆ نووسینی کتێبی وانە وتنەوە بە شێوەیەکی نەتەوەیی بۆ فێربوونی گەورەسالان و منالان بە زمانی کوردی و لە یەك نزیك کردنەوەی زاراوەکان بۆ دروستکردنی زمانێکی ستاندارد . هەوڵی تایبەت بۆ کۆکردنەوەی زانستی پێویست بۆ ئەندامانی پسك بە خولی جۆراوجۆر بۆ ئەوەی جۆری هزر و بیرکردنە وە بکرێتەوە بۆ بردنەسەری پلەی زانیاریی ئەندامانی پسك. گرینگی دان و پاراستنی کولتوور و فەرهەنگی کوردستان بە هەموو شێوەیەکی باش و زانستی.

٥. ناوەندیی جۆگرافیا و سروشتی کوردستان

کۆکردنەوەی زانستی پێویست لە سەر شار و شارۆچکە و نەخشەی تەواوی کوردستان . هەوڵدان بۆ دیاریکردنی جوغرافیای گشتی کوردستان و پاراستنی ئاسەوارە مێژوویەکانی کوردستان. ناساندنی شاخ و چۆم و سەیرانگاکانی کوردستان بە جیهان. کارکردن لەسەر ئەو شار و ناوچانەی کە داگیرکەران لەسەر جوغرافیای کوردستان دایان بڕیون.

ماددەی بیست و دووەم: پێکهاتەی ڕێکخستنەکانی پارتی

بناخەی ڕێکخراوەیی پارتی شانە و ڕێکخستنە، ژمارەی ئەندامانی شانە نابێ لە سێ کەس کەمتر و لە نۆ کەس زیاتر بێت . ڕێکخراوەکانی پارتی لە دێ، کۆمیتەی دێ، لە ناوچە، کۆمیتەی ناوچە، لە گەڕەك، کۆمیتە گەڕەك، لە شار، کۆمیتەی شار، لە شارستان، کۆمیتەی شارستان و لە ناوەند، کومیتەی ناوەند بەڕێوەیان دەبا. ئەرکی شانە و ڕێکخراو و کۆمیتە کانی دێ و گەڕەك و ناوچە و شار و شارستان، بردنی سیاسەتی پارتییە بۆ نێو کۆمە لانی خەڵك و جێبە جێکردنی بڕیارەکانی کۆمیتەی سەرکردایەتی و بەڕێوەبردنی کاروباری پارتییە. کۆمیتەی هەر ڕێکخراوێك لە لایەن ئەندامانی ئەو ڕێکخراوە یان نوێنەرانی ئەوانەوە هەڵدەبژێردرن. بەرزترین ئۆرگانی هەر ڕێکخراوێك کۆنفرانسی ئەو ڕێکخراوەیە کە دوو ساڵ جارێك لە نوێنەرانی هەموو ئەندامانی پارتی ئەو ڕێکخراوە پێك دێت.

ماددەی بیست و سێیەم: داهات و ئابووری پارتی

داهاتی پارتی بریتییە لە حەقی ئەندامەتیی ئەندامانی پارتی، داهاتی بنكە و بنیاتەکانی پارتی، یارمەتیی ئەندامان و لایەنگران و دۆستانی پارتی، داهاتی پڕۆژە و بڵاوکراوەکانی پارتی و یارمەتیە نێونەتەوەییە جۆراجۆرەکان.
کە مافی ئەندامەتی بۆ خۆێندکارو پەنابەرو کەم داهاتەکان لە وڵاتانی دەرەوەی کوردستان، مانگی ٥ دۆلاری ئەمریکییە. بۆ ئەوانەش کە خاوەنی کارو داهاتی باشن لە دەرەوەی کوردستان، لە ١٠ دۆلاری ئەمریکی کەم تر نەبێت.

تێبینی : ئەم پێڕەوپرۆگرامە پێک هاتووە لە (٥) بەش و (٢٣) ماددە.

www.psk2006.org sarbasti_kurd@yahoo.com sarbastikurd@gmail.com